

Pan, udruga za zaštitu okoliša u ime Građanske inicijative Ne damo ni lipe

Ulica Stjepana Radića 12, Karlovac

eko-pan@eko-pan.hr

Karlovac, 23.7. 2026.

Naslovljeno na:

- Grad Karlovac, Gradonačelnik, Ivana Banjavčića 9, 47000 Karlovac. Gospodin Damir Mandić. gradonacelnik@karlovac.hr, Pročelnica, gospođa Dijana Kujinek, dijana.kujinek@karlovac.hr
- Grad Karlovac – Služba za provedbu ITU mehanizma, Ivana Banjavčića 9, 47000 Karlovac. Gospođa Anita Trbuščić, pročelnica odjela. anita.trbuscic@karlovac.hr, itu@karlovac.hr
- SAFU – Središnja agencija za financiranje i ugovaranje programa i projekata Europske unije, Ulica grada Vukovara 284 (C), 10000 Zagreb. info@safu.hr
- ARPA – Agencija za reviziju sustava provedbe programa Europske unije, Ulica Alexandera von Humboldta 4/V, 10000 Zagreb. pisarnica@arpa.hr
- Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije (MRRFEU) – Uprava za regionalni razvoj. Gospodin Ivan Bota, ravnatelj. ivan.bota@mrrfeu.hr
- Europska komisija, Glavna uprava za regionalnu i urbanu politiku (DG REGIO), Odjel Croatia and Romania (REGIO.E.2). Gospođa Aida Liha Matejicek. Aida.LIHA-MATEJICEK@ec.europa.eu
- Odbor za praćenje Programa Konkurentnost i kohezija 2021. – 2027. i Integriranog teritorijalnog programa 2021. – 2027. Tehničko tajništvo Odbora, Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova EU.

Predmet: Kritički stručni osvrt na dokument „Procjena klimatskih rizika i ranjivosti” za projekt „ITU – Rekonstrukcija Trga bana Jelačića i poboljšanje urbane mobilnosti u Zvijezdi” (IP.2.1.14) – zahtjev za provjeru sukladnosti s obvezom klimatskog potvrđivanja i načelom DNSH prije donošenja Odluke o financiranju

Veza: Predstavka Građanske inicijative „Ne damo ni lipe” (Udruga Eko Pan) upućena istim adresatima u vezi s istim projektom

1. Uvod

U okviru Integriranog teritorijalnog programa (ITP) 2021. – 2027., Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova EU objavilo je Poziv na dostavu projektnog prijedloga u postupku izravne dodjele „ITU – Rekonstrukcija Trga bana Jelačića i poboljšanje urbane mobilnosti u Zvijezdi” (referentni broj: IP.2.1.14). Ukupna raspoloživa bespovratna sredstva iz Europskog fonda za regionalni razvoj (EFRR) iznose 8.785.908,34 EUR. Svrha ovog projekta, čiji je jedini prijavitelj Grad Karlovac, je uspostava funkcionalno i estetski uređenog te prometno rasterećenog središnjeg gradskog prostora unutar povijesne jezgre, očuvanje kulturne baštine i unaprjeđenje održive multimodalne mobilnosti. Poziv je zatvoren, projektni prijedlog je predan na razmatranje i evaluaciju, a prema navodu predstavnika Investitora s javne rasprave održane 11. srpnja 2026. godine Odluka o financiranju još nije donesena. Smatrajući kako projekt sadrži ozbiljne nedostatke koje zahtijevaju bitne izmjene projektne prijave, kako bi ista bila usklađena s EU regulativom, Građanska inicijativa „Ne damo ni lipe” je dana 6. srpnja 2026. nadležnim tijelima poslala Predstavku i zahtjev za provjerom usklađenosti projekta „ITU – Rekonstrukcija Trga bana Jelačića i poboljšanje urbane mobilnosti u Zvijezdi” s obvezama klimatskog potvrđivanja i načelom „ne činiti bitnu štetu” (DNSH).

Ovim dopisom dostavljamo sažeti, ali sadržajno potkrijepljen kritički osvrt na dokument „Procjena klimatskih rizika i ranjivosti” (Sensum d.o.o. i Altacon d.o.o., listopad 2025.), izrađen za potrebe projekta rekonstrukcije Trga bana Josipa Jelačića i poboljšanja urbane mobilnosti u Zvijezdi. Osvrt sintetizira dvije neovisno provedene stručne analize navedenog dokumenta te ih nadopunjuje usporedbom s nalazima Tematskog izvješća Europskog revizorskog suda 15/2024 „Prilagodba klimatskim promjenama u EU-u – Djelovanje ne prati ambicije”.

Svrha ovog dopisa nije ponavljanje prethodno poslanih predstavki Građanske inicijative „Ne damo ni lipe”, nego njezina stručna nadopuna: dok predstavka ukazuje na nesukladnost projekta s obvezama koje proizlaze iz financiranja sredstvima EFRR-a, ovaj dopis analizira sâm dokument klimatskog potvrđivanja – njegovu metodologiju, unutarnju dosljednost i materijalnu potpunost – te obrazlaže zašto se prigovori na sječu stabala ne mogu otkloniti pozivanjem na to da je riječ o „integriranom projektu”, što je najčešći argument investitora. Adresatima ovog dopisa predlažemo da navedene nalaze uzmu u obzir prije donošenja Odluke o financiranju i potpisa Ugovora o dodjeli bespovratnih sredstava uz napomenu da su stabla brutalno i bez prethodne pravovremene najave uklonjena u utorak 21. srpnja u ranim prijepodnevnim satima na zgražanje široke javnosti. Konačnu odluku o ovom činu donijelo je jedanaest gradskih vijećnika iako je na javnoj raspravi 11. srpnja zaključeno da je potrebno održati interdisciplinirani okrugli stol na kojem bi se razmotrila varijantna rješenja. Rušenje stabala izvedeno je usprkos preporuci Javne ustanove Natura Viva o potrebi poštivanja Zakona o zaštiti prirode koji zabranjuje uznemiravanje staništa u osjetljivoj sezoni gniježđenja, hranidbe i odmora.

2. Sažetak nalaza

Glavni zaključak

Dokument Procjena klimatskih rizika i ranjivosti, kao obavezni dio projektne dokumentacije, formalno je strukturiran u skladu s Tehničkim smjernicama 2021.–2027. (dvofazni pristup, korištenje budućih klimatskih projekcija RCP4.5/8.5 putem alata CLIMATIG), što je metodološki iznad prosjeka prakse koju je Europski revizorski sud zatekao u svojoj reviziji 36 sličnih projekata. Unatoč tome, dokument sadrži značajnu materijalnu prazninu upravo na mjestu koje je predmet javne prijemnosti: uklanjanje zrelog drvoreda na samom Trgu bana Josipa Jelačića nigdje se ne kvantificira, ne uključuje u proračun ugljičnog otiska niti se transparentno suočava s njegovim posljedicama za prilagodbu klimatskim promjenama. Sadržaj novog drveća prikazuje se kao mjera prilagodbe toplinskim valovima bez ikakve bilance prema postojećem stanju koje se uklanja – obrazac koji i Europski revizorski sud i strukovna literatura prepoznaju kao rizik od „loše prilagodbe” (maladaptation).

3. Ključni nedostaci dokumenta klimatskog potvrđivanja

3.1. Sadržaj drveća kao mjera prilagodbe, bez bilance prema uklonjenom drvoredu

Tablica 9 dokumenta („Mjere prilagodbe za toplinski val i obilnu oborinu”) za Komponentu 1 (Trg bana Josipa Jelačića) navodi mjeru „sadržaj drveća i sjenila za smanjenje toplinskog zračenja” kao odgovor na procijenjeni srednji rizik od toplinskog vala. Prema podacima iznesenima u predstavci Eko Pana, na temelju troškovnika javne nabave, projekt istovremeno predviđa uklanjanje značajnog broja odraslih stabala lipe (u predstavci se navodi brojka 42, uz sadnju 18 novih, odnosno negativnu bilancu od 24 stabla). Sam dokument procjene klimatskih rizika ne navodi točan broj stabala koja se uklanjaju s površine Trga niti u jednom svom odlomku – iako za Komponentu 3 (Ulica Frana Kurelca) izrijekom navodi da se uklanja 24 stabla, a sadi 14 zamjenskih (2 platane i 12 kestena). Dokument, dakle, dokazano zna prikazati bilancu uklonjenih i posađenih stabala kada to čini za drugu komponentu projekta, što šutnju o istoj bilanci za Trg čini teže obranjivom kao slučajni previd.

Prikazivanje sadržaja drveća kao pozitivne mjere prilagodbe, bez ijedne rečenice o opsegu uklanjanja postojećeg zelenila koje ta ista sadnja tek djelomično nadomješta, predstavlja metodološki neuravnotežen prikaz koji

stvara dojam povećane otpornosti tamo gdje – dok se stvarna neto bilanca ne objavi i ne dokaže – to nije moguće utvrditi. Zahtijevamo da nadležna tijela od investitora zatraže točan, dokumentiran popis uklonjenih i novozasađenih stabala na Trgu (broj, vrsta, starost/veličina krošnje), kako bi se ta bilanca mogla neovisno provjeriti.

3.2. Podcijenjena ocjena utjecaja toplinskog vala

U Tablici 6 dokument ocjenjuje ukupan utjecaj toplinskog vala i suše na projekt kao „mali” (rezultat 14), obrazlažući to, među ostalim, tvrdnjom da toplinski valovi „ne sprječavaju osnovnu funkcionalnost trga” te da vegetacija „nije glavni fokus projekta”. Ova ocjena zanemaruje vlastite navode dokumenta iz poglavlja o analizi osjetljivosti, gdje se izričito navodi da temperature kamenih i betonskih ploča na trgovima ovog tipa mogu doseći i do 60 °C te da urbani kontekst s niskim udjelom vegetacije i visokim udjelom mineralnih površina pojačava „urbani toplinski otok”. Uklanjanje zrelog drvoreda koji je do sada pružao sjenu i rashladni učinak evapotranspiracijom, u kombinaciji s novim opločenjem od 8.362 m² granitnog kamena bez postojeće krošnje, objektivno povećava, a ne smanjuje, izloženost i osjetljivost korisnika prostora na toplinski val – što ocjenu „mali utjecaj” čini teško održivom bez dodatnog obrazloženja. Fontana koja se navodi u projektu ima vrlo lokalizirali, gotovo beznačajni efekt po smanjenje toplinskog otoka. Urbana mikroklimatska literatura pokazuje da vodeni elementi ovog tipa (fontane, ne veće vodene površine poput jezera) mjerljivo snižavaju temperaturu zraka samo u krugu od otprilike 5-15 metara od izvora, uz brz pad učinka s udaljenošću i ovisnost o strujanju zraka. Trg bana Jelačića ima površinu od 8.362 m² – jedna fontana pokriva time tek mali dio te površine, dok ostatak (opločen granitom debljine 10 cm, prema dokumentu sposoban zagrijati se i do 60 °C) ostaje potpuno neadresiran.

3.3. Izostanak ugljičnog računa za gubitak biomase (LULUCF praznina)

Proračun emisija u fazi izgradnje za Komponentu 1 (poglavlje 2.1.1 dokumenta) obuhvaća isključivo emisije iz proizvodnje i ugradnje građevinskog materijala (popločenje, cementna stabilizacija, beton, staklo i drvo nadstrešnice) te rad građevinskih strojeva – ukupno 330,04 t CO_{2e}. Nigdje se ne obračunava gubitak ugljika vezanog u biomasi uklonjenih stabala niti prekid sekvestracijskog kapaciteta koji ta stabla ostvaruju tijekom rasta. Prema konzervativnoj procjeni iznesenoj u predstavi Eko Pana, uklanjanjem stabala trajno se gubi sekvestracijski kapacitet od otprilike 0,8 do 1,3 tone CO₂ godišnje – iznos koji mlada sadnica ne može nadomjestiti tijekom niza narednih godina. Iako je taj apsolutni iznos malen u odnosu na ukupnu procjenu emisija projekta, njegov potpuni izostanak iz proračuna slabi tvrdnju da je „procjena emisija” cjelovita i dovodi u pitanje materijalnu utemeljenost izjave o klimatskoj neutralnosti.

3.4. Tranzicijski „rashladni jaz”

Zrelo stablo ostvaruje puni učinak hlađenja (sjena, evapotranspiracija) tek nakon desetak do dvadesetak godina rasta krošnje, dok mlada sadnica u prvim godinama ima zanemariv rashladni učinak i pritom je, kako i sâm dokument navodi u analizi osjetljivosti na sušu, osjetljiva na sušni stres upravo u fazi uspostave. Time nastaje višegodišnji „rashladni jaz”: postojeći drvored koji je pružao trenutačnu zaštitu od toplinskih valova uklanja se odmah, dok zamjenska funkcija sazrijeva desetljećima – u razdoblju za koje isti dokument, pozivajući se na nacionalne klimatske projekcije, predviđa rast broja vrućih dana i toplinskih valova već od 2025. do 2040. godine. Dokument ovaj tranzicijski rizik uopće ne raspravlja.

3.5. Površna rješenja za upravljanje oborinskim vodama

Mjere prilagodbe obilnim oborinama na Trgu, prema Tablici 9, oslanjaju se isključivo na sivu infrastrukturu (linijske kanalice, padovi prema šahtovima, blagi nagibi opločenja). Dokument pritom ne razmatra ulogu postojećeg korijenskog sustava i krošnji zrelih stabala u prirodnoj retenciji i infiltraciji oborinskih voda, niti učinak njihova uklanjanja na opterećenje mješovitog kanalizacijskog sustava tijekom ekstremnih kiša. Time se zaobilazi upravo ona vrsta prirodnih rješenja (Nature-based Solutions) koju i Strategija EU-a za prilagodbu i

Europski revizorski sud (odlomci 39.–43. i 54.–55. Tematskog izvješća 15/2024) izričito preporučuju kao prioritetnu opciju pred sivom infrastrukturom.

3.6. Izostanak analize alternativa

Tehničke smjernice EU-a za pripremu infrastrukture na klimatske promjene i nacionalne Smjernice za klimatsko potvrđivanje (03.04.2024.) zahtijevaju razmatranje manje štetnih alternativa kao sastavni dio postupka prilagodbe, u ranoj fazi upravljanja projektnim ciklusom, što je potpuno neusklađeno s činjenicom da konzervatorski uvjeti i natječaj datiraju iz 2008. godine. Dokument ne sadrži nijednu alternativnu varijantu uređenja Trga niti usporedbu scenarija koji zadržava postojeće zelenilo naspram potpuno novog popločenja – iako je, prema navodima predstavke Eko Pana, takva alternativa (rješenje bez podzemne garaže koje čuva postojeći drvored) postojala u važećoj urbanističko-planskoj dokumentaciji nakon što je investitor odustao od gradnje garaže. Bez analize alternativa, procjena klimatskih rizika djeluje kao naknadna potvrda već donesenog projektantskog rješenja, a ne kao alat koji je oblikovao odabir mjera zaštite.

3.7. Retroaktivnost procjene u odnosu na projektnu dokumentaciju

Dokument u uvodu navodi da su podaci o projektu preuzeti iz Glavnog projekta uređenja Trga bana Josipa Jelačića (ZOP: 02/19GP) – dakle projektne dokumentacije izrađene 2019. godine, prije donošenja EU tehničkih smjernica za razdoblje 2021.–2027. i prije nacionalnih smjernica za klimatsko potvrđivanje iz travnja 2024. Ako je arhitektonsko rješenje, uključujući odluku o opsegu sječe i popločenja, zaključano već 2019., procjena klimatskih rizika iz 2025. nužno postaje deskriptivna potvrda postojećeg rješenja, a ne instrument koji je mogao utjecati na broj stabala koja se uklanjaju. To bitno slabi vjerodostojnost tvrdnje da su „mjere prilagodbe” rezultat provedenog postupka procjene rizika, a ne obrnuto.

3.8. Sukob interesa u izvoru podataka o izloženosti

Cjelokupna analiza izloženosti (Tablice 3 i 5) temelji se na platformi CLIMATIG, u vlasništvu i razvoju tvrtke Altacon d.o.o. – koja je ujedno i suizrađivač samog dokumenta procjene rizika. Nema naznake neovisne provjere ili validacije izlaznih podataka alata od treće strane, što u kontekstu revizije i predstavke predstavlja relevantnu okolnost transparentnosti na koju upozoravamo.

4. Zašto se prigovor na sječu stabala ne može otkloniti pozivanjem na „integrirani projekt”

Posebno ističemo

Očekujemo da će se u obrani projekta koristiti argument da se DNSH usklađenost i klimatska otpornost ocjenjuju na razini cjelokupnog integriranog ITU projekta (koji, uz Trg, obuhvaća i ulice Draškovića/Trstenjaka, Ulicu Frana Kurelca te obnovu zdenca, s ozelenjivanjem predviđenim u nekim od tih komponenti), što su predstavnici Investitora višestruko isticali u janosti. Taj argument, prema našoj ocjeni, ne rješava klimatske izazove na Trgu i ne može poslužiti kao osnova za zaključak o sukladnosti. Razlozi su navedeni u nastavku.

- Ekosustavne usluge su mikrolokacijski vezane. Sjena, hlađenje evapotranspiracijom, filtracija zraka i retencija oborinskih voda koje pruža zreli drvored djeluju isključivo na mjestu na kojem stabla rastu. Građani koji borave na Trgu bana Jelačića za vrijeme toplinskog vala ne mogu se „ohladiti” stablima posađenima u Ulici Frana Kurelca ili J. Draškovića. Prostorno raspršena kompenzacija ne poništava izmjereni, lokalizirani gubitak mikroklimatske funkcije na točno određenoj površini trga.
- Pravna logika DNSH testa ne dopušta prebijanje štete unutar paketa. Sukladno članku 17. Uredbe (EU) 2020/852, dovoljno je da gospodarska aktivnost nanese bitnu štetu samo jednom od šest okolišnih ciljeva da bi bila proglašena nesukladnom – ocjena se provodi na razini aktivnosti/ulaganja, a ne na razini zbroja

svih aktivnosti unutar šireg financijskog paketa. Kada bi se šteta na jednoj mikrolokaciji mogla „neutralizirati” nepovezanom pozitivnom mjerom na drugoj lokaciji unutar istog integriranog projekta, načelo „ne činiti bitnu štetu” izgubilo bi svaki praktični učinak, jer bi svaki veći, višekomponentni EU projekt mogao opravdati lokalno značajnu štetu pukim bundlanjem s drugim, nepovezanim mjerama.

- Dokument sam sebi proturječi u razini agregacije. Proračun ugljičnog otiska u poglavlju 2.1.1 izrađen je zasebno po komponentama (Trg, Draškovića/Trstenjaka, Kurelca, zdenac), što dokazuje da je granularna, komponentna analiza metodološki moguća i da ju je izrađivač doista proveo za emisije. Nedosljedno je da se ista granularnost ne primjenjuje i na pitanje zelene infrastrukture i mjera prilagodbe, gdje bi upravo razdvojena bilanca po komponentama otkrila da Komponenta 1 (Trg) samostalno pokazuje neto gubitak zrelog drveća bez odgovarajuće kompenzacije na istoj lokaciji.
- Svaka komponenta ima zaseban pravni i projektni temelj. Prema uvodnom dijelu dokumenta, svaka od četiri komponente temelji se na zasebnom glavnom ili idejnom projektu, sa zasebnom građevinskom dozvolom odnosno postupkom njezina ishoda, te se, prema predstavi Eko Pana, i javna nabava za zahvat na Trgu provodi zasebno. Nedosljedno je te komponente tretirati kao odvojene projekte za potrebe dozvola i nabave, a kao jedinstven, „integrirani” projekt onda kada je to povoljnije za ocjenu klimatske usklađenosti.
- Europski revizorski sud upozorava upravo na ovaj rizik agregacije. U Tematskom izvješću 15/2024 (odlomak 46.) Sud navodi da je, zbog međusektorske prirode mjera prilagodbe, teško utvrditi sve relevantne projekte i njihov stvarni doprinos, te da postoji rizik od toga da se projekti pogrešno označe kao relevantni za prilagodbu bez stvarnog učinka. Ocjenjivanje isključivo na razini cijelog integriranog paketa, bez uvida u neto učinak svake pojedine mikrolokacije, sustavno otvara upravo takav rizik prikrivanja lokalno značajne štete – rizik koji je Sud identificirao kao jedan od strukturnih nedostataka postojeće prakse u EU-u.

Zaključno, tražimo da nadležna tijela izričito zahtijevaju od investitora dokaz o sukladnosti s DNSH načelom i klimatskoj otpornosti za Komponentu 1 (Trg bana Josipa Jelačića) zasebno i samostalno, neovisno o rezultatima ili mjerama planiranima u drugim komponentama integriranog projekta.

5. Usklađenost dokumenta Procjena klimatskih rizika i ranjivosti s Prilogom 8 Uputa za izradu Procjene klimatskog potvrđivanja (dio dokumentacije Poziva)

Prilog 8 “Uputa za izradu Procjene klimatskog potvrđivanja” ne predstavlja samostalan regulatorni standard, nego operacionalizaciju Tehničkih smjernica EK-a i nacionalnih Smjernica za klimatsko potvrđivanje za potrebe konkretnog poziva „ITU – Rekonstrukcija Trga bana Jelačića” – njegova je svrha osigurati jednoobrazan prikaz podataka koji olakšava pregled i evaluaciju, a ne uvesti zahtjeve razičite od onog što Smjernice već propisuju. Upravo zato usklađenost s Prilogom 8 nije formalnost odvojena od suštine: budući da je Prilog 8 izravno izveden iz Smjernica, dokument koji vjerno slijedi strukturu i sadržajne upute Priloga 8 po definiciji ne može istovremeno biti u izravnoj suprotnosti sa Smjericama na kojima Prilog 8 počiva – jedno automatski povlači drugo.

Procjena klimatskih rizika i ranjivosti u pretežnom je dijelu upravo takva: strukturno vjerno prati raspored poglavlja iz Priloga 8 (Uvod, klimatska neutralnost u dvije faze, prilagodba u dvije faze, usklađenost sa strategijama), a sadržajno ispunjava tražene elemente – identifikaciju relevantnih klimatskih nepogoda, tablični prikaz osjetljivosti, izloženosti, ranjivosti i rizika, prijedlog mjera prilagodbe s referencom na projektnu dokumentaciju te plan praćenja.

Unutar tog okvira, tri identificirane nedosljednosti (korištenje RCP8.5 umjesto propisanog RCP4.5 u analizi izloženosti, računska nedosljednost u ocjeni utjecaja toplinskog vala te predug uvod suprotan izričitoj uputi Priloga 8) upravo zbog te povezanosti Priloga 8 i Smjernica ne mogu se otpisati kao beznačajne tehnikalice – riječ je o mjestima gdje odstupanje od Priloga 8 istovremeno znači i odstupanje od metodološke discipline koju traže Smjernice, pa ih je potrebno ispraviti prije donošenja odluke o financiranju.

Posebnu pažnju zaslužuje asimetrija u prikazu bilance stabala. Neovisno o tome mogu li se potvrditi konkretne brojke iz predstavke (42 uklonjena, 18 posađenih stabala na Trgu) – budući da taj podatak dolazi iz troškovnika javne nabave koji nije dio pregledane dokumentacije – sâm tekst Procjene sadrži unutarnju nedosljednost koju je moguće utvrditi neovisno o vanjskim izvorima: za Komponentu 3 (Ulica Frana Kurelca) dokument izrijekom navodi brojčanu bilancu uklonjenih i posađenih stabala (24 uklonjeno, 14 zasađeno), dok za Komponentu 1 (Trg bana Josipa Jelačića) sadnja drveća figurira kao mjera prilagodbe bez ijednog navoda o broju stabala koja se s te površine uklanjaju. Budući da dokument na drugom mjestu dokazano posjeduje metodološki alat za prikaz takve bilance, njezin izostanak upravo za najprijeporniju komponentu projekta predstavlja materijalno relevantan nedostatak koji zahtijeva dopunu, bez obzira slaže li se konačna brojka s onom iz predstavke.

6. Usklađenost s nalazima Europskog revizorskog suda (Tematsko izvješće 15/2024)

Revizorski sud je u svojoj reviziji 36 projekata prilagodbe utvrdio da se kod 13 projekata (36%) nije povećao kapacitet za prilagodbu ili nisu bili usklađeni sa strategijom EU-a, a kod 2 projekta prilagodba je zapravo povećala osjetljivost, tj. predstavljala je „lošu prilagodbu”. U nastavku upućujemo na obrasce koje je Sud prepoznao kao znakove rizične ili neučinkovite prilagodbe, a koji su prepoznatljivi i u ovom slučaju.

Nalaz Revizorskog suda (SR 15/2024)	Relevantnost za projekt Trga bana Jelačića
Projekti financirani sredstvima EU-a ponekad koriste samo povijesne klimatske podatke, bez budućih scenarija	Ovdje je, naprotiv, korištena dobra praksa – CLIMATIG koristi RCP4.5/8.5 projekcije do 2100., u skladu s preporukama Suda o „pametnijoj prilagodbi”.
Kod pošumljavanja, sadnja iste vrste koja je već uništena ne povećava kapacitet za prilagodbu	Analogija: sadnja mladih stabala na mjestu uklonjenog zrelog drvoreda, bez razdoblja premošćivanja funkcije hlađenja, nosi sličan rizik – formalno „zelena” mjera bez stvarnog neto povećanja otpornosti u srednjem roku.
Kratkoročna, vidljiva rješenja (dohranjivanje plaže, snježni topovi) dobivaju prednost pred dugoročnim rješenjima	Popločenje, fontana i mlado zelenilo predstavljaju vidljivu, brzo dovršivu intervenciju; dugoročno pitanje očuvanja postojeće zrele zelene infrastrukture nije razmotreno kao ravnopravna opcija.
Nedostatak analize alternativa i nedovoljno uključivanje klimatskih promjena u prostorno planiranje ostaju „veliki izazovi” u prilagodbi	Izostanak razmatranja alternative koja čuva drvored izravno odgovara ovom nalazu Suda na razini cijele EU.
Rizik od pogrešnog označavanja projekata kao „relevantnih za prilagodbu” pri agregiranom financiranju	Izravno relevantno za argument „integriranog projekta” obrađen u poglavlju 4. ovog dopisa.
Preporuka 3(a): Komisija treba dati primjere projekata koji dovode do loše prilagodbe kako bi se izbjegli ubuduće	Ovaj projekt bi, ovisno o ishodu provjere, mogao poslužiti kao ilustracija upravo tog rizika ako se ne dopuni analizom neto učinka na zelenu infrastrukturu.

Napominjemo da klasifikacija ovog konkretnog projekta kao „loše prilagodbe” u smislu definicije Revizorskog suda nije automatska niti dokazana samim ovim dopisom – dokument sam po sebi to ne dokazuje niti

isključuje, upravo zato što ne sadrži podatke potrebne za takvu ocjenu. To je i središnja poruka ovog dopisa: nedostatak podataka trenutno onemogućuje i afirmativnu i negativnu ocjenu, a teret dokazivanja leži na dodatnoj dokumentaciji koju investitor do sada nije objavio.

7. Zahtjevi upućeni adresatima

Temeljem navedenog, od adresata ovog dopisa tražimo sljedeće:

- Grad Karlovac u svojstvu investitora – da, s obzirom na utvrđene nedostatke iz poglavlja 3. i 4. ovog dopisa, izmijeni projektno rješenje na način da se očuva postojeći drvoređ lipa na Trgu bana Josipa Jelačića, kao jedini način da se zadovolje obveze klimatskog potvrđivanja i načelo DNSH za ovu komponentu integriranog projekta. Sukladno tome, tražimo da Grad Karlovac bez odgode pokrene sve potrebne postupke za provedbu takve izmjene, uključujući: (a) izmjenу i/ili dopunu Urbanističkog plana uređenja Zvijezda u dijelu koji se odnosi na uređenje Trga kako bi se u planskoj dokumentaciji formalizirala varijanta koja čuva drvoređ, sukladno alternativu koja je, prema dostupnim navodima, već razmatrana nakon odustajanja od izgradnje podzemne garaže; ili pokretanje novog natječaja (b) izmjenу i dopunu glavnog projekta uređenja Trga (ZOP: 02/19GP) na način da se iz projektantskog rješenja izostavi sječa zdravih odraslih stabala te da se korigirano rješenje temelji na dopunjenoj procjeni klimatskih rizika koja zadovoljava standarde iz poglavlja 3. ovog dopisa; (c) ishodenje izmjene građevinske dozvole u skladu s izmijenjenim glavnim projektom, prije nastavka radova koji uključuju uklanjanje stabala; te (d) obustavu daljnjih radova sječe do okončanja navedenih postupaka, kako bi se izbjegla nepovratna šteta uz primjene mjera zaštite stabala.
- Grad Karlovac, da, u svojstvu Posredničkog tijela za odabir operacija (PTOO), u postupku ocjenjivanja predmetne operacije te prije nastavka postupka provede cjelovitu provjeru ispunjavanja svih uvjeta prihvatljivosti propisanih Pozivom. Provjera mora obuhvatiti potpunost i valjanost dokumentacije o klimatskom potvrđivanju te utvrđivanje usklađenosti projekta sa Smjernicama Europske komisije za klimatsko potvrđivanje infrastrukturnih projekata i ostalim primjenjivim pravilima Europske unije. Postupak ocjenjivanja može se nastaviti tek nakon što se nedvojbeno utvrdi da su svi uvjeti prihvatljivosti ispunjeni.
- SAFU – u okviru svojih ovlasti kao Posredničkog tijela za provedbu operacija, prije potvrđivanja prihvatljivosti izdataka provjeri usklađenost projekta s ugovornim obvezama i primjenjivim pravilima EU, uključujući zahtjeve klimatskog potvrđivanja i DNSH načela.
- ARPA – da u okviru svoje revizijske funkcije razmotri uvrštavanje ove operacije u uzorak revizije sustava upravljanja i kontrole, s posebnim naglaskom na materijalnu utemeljenost izjave o klimatskoj neutralnosti i otpornosti.
- Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije – da, u svojstvu upravljačkog i koordinacijskog tijela za ITU mehanizam, do razjašnjenja gore navedenih pitanja razmotri privremenu obustavu postupka evaluacije projekta i donošenja Odluke o financiranju.
- Europska komisija (DG REGIO) – da, u svojstvu tijela koje prati provedbu integriranih teritorijalnih ulaganja u Republici Hrvatskoj, bude informirana o ovom podnesku te da, ako ocijeni potrebnim, zatraži od nacionalnih tijela dodatna pojašnjenja prije konačne isplate sredstava EFRR-a.

S poštovanjem,

udruga Eko Pan i Građanske inicijativa Ne damo ni lipe